

Tijdelijke commissie subsidiariteitstoets

Den Haag, 28 november 2006
TCS 37

Aan: De Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal
De Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Onderwerp: Subsidiariteitstoets van het voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot oprichting van het Europees Technologie-Instituut (COM(2006) 604 definitief/2)

Geachte Voorzitters,

Onlangs heeft de Europese Commissie een voorstel gepubliceerd voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot oprichting van het Europees Technologie-Instituut (COM(2006) 604 definitief/2). Het voorstel is opgenomen in de zogenaamde "lijst van elf" van aan de subsidiariteitstoets te onderwerpen Europese wetgevingsvoorstellen.

Met toepassing van de in kamerstuk 30 389, nr. 1 en A (p. 7–9) opgenomen procedure heeft de tijdelijke commissie subsidiariteitstoets bijgevoegd advies opgesteld, welk advies ter instemming aan uw Kamers wordt voorgelegd.

Om een goede achtergrond te verschaffen zijn tevens bijgesloten: het betreffende voorstel van de Europese Commissie, een door de tijdelijke commissie subsidiariteitstoets ten behoeve van de relevante vakcommissies in beide Kamers opgesteld preadvies en het door de commissie Wetenschapsbeleid en Hoger Onderwijs van de Eerste Kamer terzake opgestelde advies. Deze stukken zijn tevens gedrukt onder Kamerstuknummer 30 870.

Hoogachtend,

J. J. van Dijk
voorzitter van de tijdelijke commissie subsidiariteitstoets

Eindadvies

Conclusie

Evenals de Europese Commissie hechten beide Kamers der Staten-Generaal groot belang aan een impuls voor de Europese innovatiekracht in het kader van het Lissabon-proces. Dat neemt niet weg dat beide Kamers niet in alle opzichten overtuigd zijn dat de oprichting van een Europees Instituut voor Technologie (EIT) daadwerkelijk een oplossing biedt voor de door de Europese Commissie geschetste problemen. Het voornaamste punt is dat naar het oordeel van beide Kamers der Staten-Generaal de rechtsgrondslag van de ontwerpverordening onvoldoende is uitgewerkt. Tevens staat voor beide Kamers der Staten-Generaal de meerwaarde van het EIT ten opzichte van eigenstandige samenwerkingsverbanden tussen onderzoeks- en onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven ter discussie en is er twijfel over de financiële onderbouwing van het EIT en de KIG's, waarbij de vraag wordt gesteld of een en ander niet ten koste gaat van andere initiatieven ter ondersteuning van de kenniseconomie en innovatiekracht. Hieronder worden deze drie punten nader toegelicht.

Bevoegdheidsvraag

Blijkens de aanhef van de ontwerpverordening heeft de Europese Commissie als rechtsbasis gekozen voor artikel 157, lid 3 EG-Verdrag. Genoemd artikel valt onder het hoofdstuk "Industrie" en stelt de Gemeenschap in staat om maatregelen te nemen om de doelstellingen genoemd in artikel 157 lid 1 EG-Verdrag te realiseren, al dan niet ter ondersteuning van initiatieven die worden ontplooid door de lidstaten. Gelet op het bepaalde in het eerste lid van artikel 157 EG-Verdrag achten beide Kamers voor het onderzoeks- en innovatiegedeelte van de voorgestelde verordening voldoende rechtsbasis aanwezig.

Daarnaast blijkt uit de ontwerpverordening dat het EIT onderwijs zal verzorgen op master- en doctoraalniveau en bovendien de mogelijkheid krijgt om diploma's en graden te verlenen. Artikel 149 EG-Verdrag bepaalt echter dat de primaire verantwoordelijkheid voor de inrichting van het onderwijs en de opzet van het onderwijsstelsel is voorbehouden aan de lidstaten. Harmonisatie van onder meer de wettelijke bepalingen inzake het onderwijs wordt door lid 4 uitdrukkelijk uitgesloten. Dit lid impliceert daardoor dat de Gemeenschap geen bevoegdheid toekomt tot het verlenen van graden. Beide Kamers der Staten-Generaal zijn voornemens dit bezwaar onder de aandacht van de Europese instellingen brengen.

Beide Kamers der Staten-Generaal sluiten zich voorts aan bij het standpunt van de Nederlandse regering, als verwoord in het BNC-fiche bij de tweede EIT-mededeling¹, dat de graden zouden moeten worden verleend door de onderwijsinstellingen die participeren in de zogeheten kennis- en innovatiegemeenschappen (KIG). Deze zouden eventueel tevens kunnen worden voorzien van een EIT-label. Naar het oordeel van beide Kamers der Staten-Generaal biedt artikel 6 van de ontwerpverordening hiertoe overigens de ruimte.

¹ Kamerstuk 22112, 460 [10]

Daarnaast bepaalt artikel 149 EG-Verdrag dat de Gemeenschap bijdraagt aan de ontwikkeling van hoogwaardig onderwijs door de samenwerking tussen de lidstaten aan te moedigen, en in het bijzonder door de samenwerking tussen onderwijsinstellingen te bevorderen. De opzet van de KIG's, zoals deze de Europese Commissie voorstaat, zou dan ook onder deze bepaling geschaard kunnen worden. Gezien het feit dat in de ontwerpverordening iedere verwijzing naar artikel 149 EG-Verdrag ontbreekt, dringen beide Kamers der Staten-Generaal er bij de Nederlandse regering op aan om de rechtsbasis op dit punt te laten aanvullen. Met dat oogmerk zullen beide Kamers de inhoud van deze motivering ook ter kennisname van de Nederlandse regering brengen.

Subsidiariteit en proportionaliteit

Hierboven hebben beide Kamers der Staten-Generaal vastgesteld dat de Gemeenschap – behoudens het verzorgen door het EIT van onderwijs op master- en doctoraalniveau en het verlenen van diploma's en graden– op grond van het verdrag een bevoegdheid toekomt tot het treffen van de voorgestelde maatregelen. Dat laat onverlet dat beide Kamers van oordeel zijn dat de hoofddoelstelling van het EIT, te weten de integratie van onderzoek, onderwijs en innovatie, ook door (een betere benutting van bestaande) samenwerkingsverbanden tussen onderzoeks- en onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven zou kunnen worden verwezenlijkt. Aan deze optie wordt de voorkeur gegeven boven het optuigen van een nieuwe (mogelijk bureaucratische) organisatie, temeer omdat de financiering van het EIT en de KIG's niet bij voorbaat zeker is gesteld en onduidelijk is dat dit niet ten koste van andere initiatieven ter ondersteuning van de kenniseconomie en innovatiekracht.